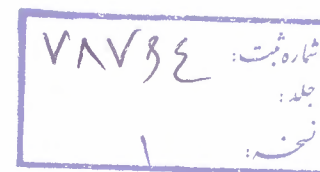

توشه اداری

از نهج البلاغه

BP
۳۸/۰۹
/م۴
۹
ن. ۱

ره توشه اداری از نهج البلاغه - تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور مدیریت و منابع انسانی، ۱۳۸۲.
۷۸ ص.

ISBN 964-338-103-X

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

چاپ دوم.

۱. علی بن ابی طالب (ع). امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - نظریه درباره مدیریت. ۲.
مدیریت (اسلام). الف. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.
۲۹۷/۹۵۱۵ BP ۳۸/۰۹/م۴۹

۸۲-۱۰۷۰۵ م

کتابخانه ملی ایران

BP
۳۸/۰۹
۳۴
۱۹
۱۵

ISBN 964-338-103-X

شابک : ۹۶۴-۳۳۸-۱۰۳-X

امروز برای ما نهج البلاغه از جهات مختلفی حساس است.
تاکید می کنیم که این کتاب، گنجینه بی نظیر و تمام نشدنی
است و امروز هم بیشتر از همیشه ملت و جامعه اسلامی ما
به آن نیازمند است.

مقام معظم رهبری
حضرت آیت الله خامنه ای

نام کتاب : ره توشه اداری از نهج البلاغه
ناشر : معاونت امور مدیریت و منابع انسانی سازمان مدیریت و
برنامه ریزی کشور
تیراژ : ۳۰۰۰ نسخه
چاپ دوم : تابستان ۱۳۸۲
امور فنی : مؤسسه هم آوا
لینوگرافی، چاپ و صحافی:

مرکز چاپ و انتشارات مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی

عنوان	شماره صفحات
مقدمه	الف
مقدمه چاپ دوم	ج
فصل اول - اخلاق عام کارگزاران:	۱
✓ قسمت اول: تقوای الهی	۲
قسمت دوم: نماز	۳
✓ قسمت سوم: اصلاح نفس	۴
✓ قسمت چهارم: آخرت گرایی و پرهیز از دنیا طلبی	۵
فصل دوم - خصوصیات رفتاری عموم کارگزاران:	۷
✓ قسمت اول: اطاعت از ولی فقیه	۸
✓ قسمت دوم: کرامت نفس	۹
✓ قسمت سوم: درستکاری	۱۱
✓ قسمت چهارم: رعایت عدل و انصاف	۱۴
✓ قسمت پنجم: وظیفه مداری	۱۵
قسمت ششم: تخصص، علم و تجربه	۱۷
✓ قسمت هفتم: تلاش و سخت کوشی	۱۹
✓ قسمت هشتم: وجدان و نشاط کاری	۲۲
✓ قسمت نهم: نظم و برنامه ریزی	۲۳
فصل سوم - خصوصیات رفتاری مدیران	۲۵
✓ قسمت اول: پیشگامی در کارها و تحمل مشکلات	۲۶
✓ قسمت دوم: رحمت و عطوفت	۲۷
✓ قسمت سوم: مشورت و پرهیز از استبداد	۲۹
✓ قسمت چهارم: سرعت و قاطعیت در تصمیم گیری	۳۰
✓ قسمت پنجم: رعایت عدل و انصاف	۳۱
قسمت ششم: قدردانی از زحمات کارگزاران	۳۲

بسم الله الرحمن الرحيم

در نظامی که مسوولان و کارگزارانش نمایندگان و امنا آن نظام محسوب می شوند، قدر مسلم نحوه رفتار و اخلاق و عملکرد هر یک آینه تمام نمای منویات و آرمان های مقدس نظام است. لذا ضرورت بهره گیری از اصول و ارزش هایی که تعالیم حیات بخش اسلام درباره کیفیت گذران امور فردی و اجتماعی رهنمود فرموده، بر کسی پوشیده نیست.

نهج البلاغه، پس از قرآن کریم یکی از مهمترین و عظیم ترین منابع معتبر اسلامی است که سرشار از معارف الهی و اصول و ارزش های اخلاقی و تربیتی بویژه روش و شیوه کشورداری و اوصاف و ویژگی ها و وظایف والیان و کارگزاران است که آشنایی و آگاهی با دستورات و مواعظ آن و بهره گیری از دریای علم نهفته در آن، جان هر تشنه ای را سیراب نموده و چشم هر کور دلی را به صراط حق و هدایت بینا می نماید.

بر این اساس سازمان اموراداری و استخدامی کشور به منظور تدوین و تبیین نظام مدیریتی نشأت گرفته از سرچشمه زلال معارف الهی، بخصوص بیانات گهربار مولی امیر مومنان علی (ع) و همچنین با الهام از رهنمودهای مقام معظم رهبری در به کارگیری هرچه بیشتر ارزش های اسلام، با غور و تفحص در کتاب شریف نهج البلاغه، بخشی از بیانات و فرمان های مولی امیر مومنان علی (ع) که بیشتر جنبه اداری و مدیریتی داشت را احصاء و از آنها پیام های موجز و رسایی را برای مخاطبان استخراج کرده و در قالب کتابی با عنوان پیام های اداری از

شماره صفحات

۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۹
۴۰
۴۱
۴۳
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۷
۵۹
۶۳
۶۷

عنوان

قسمت هفتم: پرهیز از تجمل و تشریفات
قسمت هشتم: پرهیز از لجاجت
فصل چهارم - گزینش و انتصاب
قسمت اول: گزینش
قسمت دوم: انتصاب
فصل پنجم: نظارت و ارزیابی
قسمت اول: نظارت
قسمت دوم: ارزیابی
قسمت سوم: تشویق و تنبیه
فصل ششم: ارتباطات
قسمت اول: راههای نفوذ
قسمت دوم: پرهیز از احتجاب
قسمت سوم: رعایت حدود ارتباطات
قسمت چهارم: مطمئن بودن وسایط ارتباط
قسمت پنجم: انتقادپذیری و منع چاپلوسی
قسمت ششم: نصیحت و خیرخواهی
قسمت هفتم: طرد سخن چینان
قسمت هشتم: پرهیز از خودپسندی و خودبینی
قسمت نهم: خوش رفتاری و گشاده رویی
قسمت دهم: توجه به افکار عمومی
فصل هفتم - جایگاه مدیر در سازمان
فصل هشتم - پست ها امانتند
فصل نهم - بیت المال
فصل دهم - حقوق اداری

نهج البلاغه تدوین و منتشر نمود. روش و شیوه تنظیم کتاب بدین ترتیب است که نخست فرازی از نهج البلاغه همراه ترجمه آن آمده، سپس با توجه به متن، پیام اداری مناسبی استنباط و درج شده است. اکنون ضرورت تدوین و انتشار مجموعه دیگری که بتواند نیل به این مقصود را تسریع و تسهیل نماید، احساس شد، لذا در تلاش دیگری که صورت گرفت متن پیام‌های کتاب مذکور در مجموعه‌ای با حجم کم و شکلی مناسب تدوین و تنظیم شد تا قابلیت فراگیری آن در شرایط و موقعیت‌های گوناگون فراهم آید. واضح است که علاقمندان در صورت لزوم می‌توانند در کتاب پیام‌های اداری از نهج البلاغه به متن حدیث و ترجمه آن دست یابند. بدان امید که خداوند توفیق فراگیری و عمل به پیام‌ها و توصیه‌های متعالی و پرمتز مولی علی (ع) را به همگان کرامت فرماید.

مرکز بررسی‌ها و مطالعات استراتژیک اداری
بخش مطالعات ارزش‌های اسلامی در نظام اداری

بسم الله

فاستمعوا من ربانیکم واحضروه قلوبکم واستیقظوا ان هتف منکم به پیام مرد خدا و ربانی خویش گوش فرا دهید دل‌های خود را برای او مهیا کنید و هنگامی که فریاد می‌کشد بیدار شوید.

(نهج البلاغه، خطبه ۱۰۷)

انسان در طریق خود به سوی حقیقت، با غایتی روبه‌رو است که انوار قدسی‌اش در جان و ضمیر ابناء بشر رسوخ و نفوذ کرده است و او را به سوی خود جذب می‌کند. اما انسان مسیری پرمخاطره دارد که مدعیان بی‌شمار و منکران بی‌عدادی در طول آن سکنی گزیده‌اند، که کارکرد هر کدام نیز جز انحراف پیونده این طریق نیست و از همین روی، راهنمایی باید تا راه بنماید و خود راه را پیموده و مقصد را به چشم دیده باشد.

ائمه معصومین (علیهم السلام) مصادیق بارز چنین راهنماییانی هستند که حقیقت را با جان خود لمس کرده و راهبری نیک می‌دانند و رهروان را بی‌دریغ می‌برند، تا ره پویان ازین چراغ درخشان بهره کافی ببرند و گام در مسیر صحیح گذارند.

دریافتن راهنمایی برای طریق حکومت و سلوک مدیریت، آنچنان که انحراف از مسیر حق را حاصل ننماید، بی‌گمان همه نگاه‌ها به سویی واحد خیره می‌شود، آنجا که یگانه مردی حق جو و عدالت‌پیشه، الگویی بی‌بدیل ارائه داد از ملک‌داری عاقلانه و عادلانه، مالکانه و زاهدانه و با سیره خود لبخندی مشفقانه زد بر تمامی تئوری‌ها و اندیشه‌ها و نظریات رنگارنگ فلسفی و سیاسی که به رغم خود در پی ارائه بهترین الگوی حکومت برای نسل بشر بوده و هستند.

اخلاق عام کارگزاران

ره توسعه‌ی فناوری از نهج البلاغه

سخن از امیر مومنان، علی(ع) است. نهج البلاغه علی(ع) آینه‌ای است از کردار او، نازتایی است از نگاه او به انسان و راه و مقصد و به یفین نهجی آشکار است برای همه آنان که حق جویند.

انبوه لطایف و حکم موجود در این کتاب، با بیان اصول کلی و ظرایف حربی حکومت و مدیریت می‌کوشد، تا حاکم و مدبری برای جامعه بشری تربیت کند که خود را مسوول بداند در برابر خلق و خدا و ملک رافرصنی برای ایصال حق به محق.

این کتاب که برای اولین بار در سال ۱۳۷۵ و به مدد همت و تلاش صادقانه مدیر و کارشناسان مرکز بررسی‌ها و مطالعات اسنراتژیک اداری به زبور طبع آراسته شد، برگرفته از اندرزا، تعلیم و آموزه‌های حکومنی و مدیریتی امیرالمومنان(ع) است که مورد استقبال نیز قرار گرفت.

مرکز توسعه فناوری و نوسازی اداری در راستای تلاش‌های خود به منظور فرهنگ سازی علوی و بسط تعلیم آن امام همام(ع) و به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های معاونت امور مدیریت و منابع انسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور بر آن شده است تا با تجدید چاپ کتاب گامی در این طریق بردارد تا ضمن آشنا ساختن مخاطبان که عمدتاً بدنه نظام اداری محسوب می‌شوند، با این آموزه‌ها در جهت تحقق آنها بکوشد، تا ره‌توشه‌ای باشد، برای همه مدیران و کارمندان. انشاء الله

مرکز توسعه فناوری و نوسازی اداری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
معاونت امور مدیریت و منابع انسانی
مرکز توسعه فن آوری و نو سازی اداری